

Saarde Sõnu

Nr.2 (62) Kolmapäev, 8. märts 2006

Hind 5 kr.

Vallavolikogu veerg

Meie koduvalla elu eelarve põhjal

Saarde valla selle aasta eelarve on 55,4 miljonit krooni. See on 6,98 miljonit krooni enam kui kolme endise omavalitsuse eelarved kokku.

Eelarve on sisuliselt meie igapäevane elu arvudes - meie soovid, meie vajadused, meie kokkulepped. Vajadused ja soovid ületavad alati võimalusi. Kokkulepped tähendavad sisuliselt eelistuste järjekorras panemist - millegi eelistamist, millegi edasilükkamist. Eelarve on kompromiss.

Peep Kaljuste

Eelarvest endast

Tuludest

Erinevalt äriettevõttest, kus kogu tulu tuleb ise teenida, on valla eelarves tulude moodustumine erinev. Valla tulud koosnevad maksudest, kaupade ja teenuste müügist, laekumistest vee erikasutusest, saastetasust, muust tulust, riigi toetustest ning eelmise majandusaasta kasutamata raha jäägist. Lühidalt laekub meie vallas füüsilise isiku tulumaksu 13,45 miljonit kr, maamaksu 3,78 miljonit kr, kaupade-teenuste müügist saadav osa on 1,17 miljonit, muudest tuludest 115 000 ja riigi eelarvest 31,47 miljonit krooni. Riigieelarvelistest vahenditest on suuremad laekumised tasandusfondist - 25,9 miljonit krooni, eraldus teede korrashoiuks - 1,75 miljonit krooni ja sihtotstarbeliselt suunatud raha 1,8 ja 2,0 miljonit gümnaasiumi tarvis. Sobivate projektide olemasolul ja omafinantseeringuks valmisolekul on võimalik juurde saada Euroopa Liidu raha.

Kulutustest

Valdade ühinemise eesmärgiks oli eelkõige vähendada valitsemiskulusid, suuta teha suuremaid investeeringuid, kaotada dubleerivad tegevused ning vabanevad rahad suunata investeeringuteks. Eelarve koostamisel lähtusime iga üksiku valla senistest väljakujunenud tavadest ning vajadustest. Piiranguks oli meile ühinemisleping, mis nägi ette allettevõtete säilitamise vaatamata nende tasuvusele ja ka vallavalitsuse koosseisud.

Kogu eelarvest moodustavad haridusele suunatud kulud 49,3% ehk rahaliselt 27,3 miljonit krooni. Sellest rahast kulub gümnaasiumile 8,85 miljonit kr, Tihemetsa Põhikoolile 2,9 miljonit kr, Tali Põhikoolile 2,8 miljonit kr, Tali lasteaiale 305 tuhat kr, Tihemetsa lasteaiale 390 tuhat kr, Kröllile 3 miljonit kr. Õpilased bussidega maksab vallale 941 tuhat krooni. Väljaspool valda teistes koolides ja lasteaedades käivad õpilasi doteerib vald 1,1 miljoni krooniga, mis läheb teistele omavalitsustele. Ühises eelarves on vald suurendanud raha haridusele 2,9 miljonit krooni.

Järgneb lk. 2

Peep KALJUSTE

Alustab tööd uus vallasekretär

Alates 1. märtsist 2006 alustab Saarde vallasekretärina tööd **Lea Ius**, endise Saarde valla pearaamatupidaja. Kohusetäitjana ametis olnud Maie Tuuksam lahkus pensionile.

SS

Saarde
vald
Internetis:
www.saarde.ee

Kaunima metsalaulu laulukonkurss metsapealinnas

Küünlapäeval tuli Kilingi-Nõmme kokku lauluhuvilisi: Pärnu maakonna koolide solistid ja õpilasansamblid. Konkursist võttis osa 10 maakonna kooli: Audru Keskkool, Jõõpre Põhikool, Are Põhikool, Häädemeeste Keskkool, Tihemetsa Põhikool, Libatse Lasteaed-alkool, Sauga Põhikool, Surju Põhikool, Väandra Gümnaasium ja Kilingi-Nõmme Gümnaasium. Kokku osales 100 last ning 12 juhendajat.

Konkursil esitasid ansamblid ja solistid metsateemalisi laule – puudest, metsast, metsas käimisest, loodusest, loomadest. Kokku tuli esitusele 29 metsateemalist laulu.

Püriisse kuulusid Karin Grents – Riigimetsa Majandamise Keskuse Pärnu-Ikla puhkeala juhataja, Külli Kelu – Kilingi-Nõmme Muusikakooli direktor, Eesi Kolla – Saarde Vallavalitsuse keskkonnaspetsialist, Vladimir Ruzitš – Hevo tehnika OÜ juht ja Laine Ülemaante – Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi huvijuht.

Laulukonkursil võisteldi kolmes vanuserühmas ja kahes kategoorias. 1.-4. klasside vanuseastmes solisti kategoorias võitis Merilin Lehismets Surju Põhikoolist (Juhendaja: Ingrid Kostabi), teise koha saavutas Kerstin Vestel Kilingi-Nõmme Gümnaasiumist (Juhendaja: Maire Talts) ja kolmas Carolina Tali Libatse Lasteaed-alkoolist (Juhendaja: Kaie Rahu).

Ansambelite arvestuses võitis Häädemeeste Keskkooli 4. klassi ansambel (juhendaja Minoret Miisna), teisele kohale jõudis Audru Keskkooli poisteansambel (juhendaja Tiia Tamm) ning kolmandale kohale Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi 2. klassi tüdrukuteansambel (juhendaja Maire Talts).

Foto: Martti Soomann

Võitja-ansambel Väandra Gümnaasiumist.

5.-8. klasside vanuseastmes solisti kategoorias võitis Annika Ojasild Tihemetsa Põhikoolist (juhendaja Tiia Hermann), teise koha saavutas Janet Oad ja kolmanda koha Triin Tammes Surju Põhikoolist (juhendaja Ingrid Kostabi).

Ansambelite arvestuses võitis Häädemeeste Keskkooli 5.-6. klassi tütarlasteansambel (juhendaja Elon Miisna), teise koha saavutasid Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi õpilased Janne Jõe, Kadri Meriste ja Gerly Pikkor (juhendaja Esta Kivisild) ning kolmanda koha said Anita Elend ja Rain Hiitamm Jõõpre Põhikoolist (juhendaja Grünet Trumsi).

9.-12. klasside vanuseastmes solisti kategoorias võitis Kaidi Feldmann Väandra Gümnaasiumist (juhendaja Kaja Saar), teise koha saavutas Elona Ruul Kilingi-Nõmme Gümnaasiumist (juhendaja Esta Kivisild) ja kolmanda koha Mari Reier Audru Keskkoolist (juhendaja Tiia Tamm).

Ansambelite arvestuses astus üles vaid Väandra Gümnaasiumi ansambel

(juhendaja Kaja Saar), nende esitus oli igati esimese koha vääriline.

„Kaunima metsalaulu“ konkursi korraldamisele aitasid kaasa sponsorid: Kilingi-Nõmme Gümnaasium, Kultuurkapitali Pärnumaa ekspertgrupp, Oberis OÜ, Kilingi-Nõmme Klubi,

Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK), Pärnumaa Omavalitsuste Liit, Saarde Vallavalitsus,

MTÜ AIK Livonia, Kilingi-Nõmme Kohvik, Kilingi-Nõmme Lillepood, Kilingi-Nõmme Politsei, Rekkos OÜ, Võimlemisklubi „Githa“, Klubi „Eakas“, Tantsurühm „Kilingi“, Hevo Tehnika OÜ, Kilingi-Nõmme naiskoor „Kanarbik“.

„Kaunima metsalaulu“ laulukonkurssi võitis kokku lõpulaul „Pihlapuu“ (U. Alender) Väandra Gümnaasiumi ansambli esituses.

Laine ÜLEMAANTE

Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi huvijuht

Saarde valla vapi ja lipu kujunduse konkurss

Saarde Valla volikogu sümboolikakomisjon kuulutab välja Saarde Valla vapi ja lipu kujundamise konkursi kolmes valla koolis: Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis, Tali Põhikoolis ja Tihemetsa Põhikoolis. Konkursi eesmärgiks on kolme omavalitsuse liitumisel tekkinud uue valla sümboolika väljatöötamine. Konkursis osaleva **iga kooli kolme parimat** kavandit premeeritakse järgmiselt: I koht - 500 krooni, II koht 300 krooni ja III koht 200 krooni. Tööde esitamise tähtaeg on **10. märts 2006. aastal** ja nende valik tuleb tuua või saata Aita Matsoni kätte Tihemetsa Põhikooli või Peep Kaljuste kätte Kilingi-Nõmme Majandusühistu kontoris.

Võistlustööde hindamiseks moodustab Saarde Valla volikogu sümboolikakomisjon hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad sümboolikakomisjoni liikmed (A.Matson, P.Kaljuste, A.Leivits) ning kolme valla kooli kunstiopetajad.

Preemiafondi suuruseks on 3000 krooni. Preemia maksab välja Saarde Vallavalitsus. Konkursi preemia pälvinud tööde autoreile antakse preemia üle 17. märtsil, III õppeveerandi viimasel koolipäeval.

Konkursi tulemused tehakse teatavaks Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis, Tali Põhikoolis ja Tihemetsa Põhikoolis 17. märtsil 2006.a, III õppeveerandi viimasel koolipäeval.

Konkursi parimad tööd jäävad Saarde Valla omandisse. Kõigist tingimustele vastavatest töödest pannakse üles näitus pärast tulemuste väljakuulutamist.

Saarde Valla sümboolika peab vastama Eesti Vabariigi kehtivatele heraldika põhinõuetele. Sümboolika kohustuslikud detailid on kinnitatud Saarde Valla volikogu sümboolikakomisjoni poolt. Saarde Valla vapi-loomaks peab saama **ilves**. Kolme valla ühinemist (liitumist) kujutab **kolmjalg**, mis on väga vana mitmetähenduslik sümbol. Esmalt on see õnne, päikese ja aja kulgemise sümbol; teisalt jälle sümboliseerib ta jalajalgede katkematu ringiga viljakust ja **uuenemist**. Saarde Valla lipu põhjaks jääb endiste värvide ja külgede suhtega (7:11) Kilingi-Nõmme Linna lipp. Sellele lipule on tarvis lisada vapp.

Täiendavat informatsiooni saab telefonil 449 1031 sümboolikakomisjoni esimehelt Aita Matsonilt või aitamatson@hot.ee.

Aita MATSON

Saarde vallavolikogu istungil

22. veebruaril toimunud volikogu istungist võttis osa 18 volikogu liiget, vallavanem Kalle Song, vallasekretär Maie Tuuksam, peamaakorraldaja Tiiu Karu, keskkonnaspetsialist Eesi Kolla, nõunik Evald Tamsalu, nõunik Indrek Talts. Päevakorra 13 punkti arutelul osales Ivo Arumäe.

Päevakorrapunkt nr 1. Saarde valla 2006.a eelarve teine lugemine.

Ettekanded pidasid valla eelarvekomisjoni esimees Peep Kaljuste, vallavanem Kalle Song ja pearaamatupidaja Anne Saar.

17 poolt häälega, 1 ei hääletanud, otsustati Saarde valla 2006. a eelarve projekti sisse viia parandusettepanekud.

Päevakorrapunkt nr 2. Saarde valla arengukava esimene lugemine.

Ettekanne arengukomisjoni esimehelt Agu Leivitsalt.

17 poolt, 1 ei viibinud hääletuse ajal istungil, otsustati arengukava avalikustada alates 27.02.2006. a 3 nädala jooksul kuni 20. märtsini 2006. a. Vastav info avaldatakse Pärnu Postimehes ja Saarde valla veebilehel.

Päevakorrapunkt nr 3. Saarde valla 2006. a eelarve kinnitamine.

Ettekanne eelarvekomisjoni esimehelt Peep Kaljustelt.

16 poolt häälega, 1 erapooletu ning 1 ei hääletanud, võeti vastu Saarde Vallavolikogu määrus nr 14 „Saarde valla 2006. aasta eelarve kinnitamine”, millega otsustati:

1. Kinnitada Saarde valla 2006. aasta eelarve, tulud summas 55 387 972 krooni, kulud summas 53 628 872 krooni ja finantseerimistingimused summas 1 759 100 krooni vastavalt lisale 1.
2. Kassatagavara suurus on 130 000 krooni.
3. 2006. aasta lõpuks kasutamata jäänud assigneeringud arvata valla eelarve rahaliste vahendite jäägi hulka.
4. Avalikustada käesolev määrus koos lisadega vallavalitsuses ja Saarde valla kodulehel.
5. Määrus jõustub kolmandal päeval peale avalikustamist. Määrust rakendatakse 01. jaanuarist 2006. a.
6. Määrusele võib esitada halduskaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul määruse jõustumisest.

Päevakorrapunkt nr 4. OÜ Kilingi-Nõmme Kommunaal ja OÜ Saarde Kommunaal ühinemisotsus.

Ettekanded pidasid vallavolikogu esimees Väino Lill ja vallavanem Kalle Song.

17 poolt ja 1 erapooletu häälega võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 26 „Osaiühingu Kilingi-Nõmme Kommunaal ja osaiühingu Saarde Kommunaal ühinemisotsus”.

- Otsustati:
1. Osaiühing Kilingi-Nõmme Kommunaal (edaspidi “ühendav ühing”) ühineb osaiühinguga Saarde Kommunaal (edaspidi nimetatud “ühendav ühing”) ilma likvideerimisenetluseteta.
 2. Kiita heaks 20.jaanuaril sõlmitud ühinemisleping.
 3. Mitte koostada ühinemisaruanne.
 4. Nõustuda sellega, et audiitor ühinemislepingut ei kontrolli.
 5. Otsus jõustub teatavastegemise.

6. Otsusele võib esitada vaide Saarde Vallavolikogule 30 päeva jooksul alates teatavastegemise.

Päevakorrapunkt nr 5. Volikogu esindajate määramine Saarde valla munitsipalkoolide hoolekogudesse.

Ettekanne vallavalitsuse nõunikult Evald Tamsalult.

Ühehäälselt võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 27 „Volikogu esindajate määramine Saarde valla munitsipalkoolide hoolekogudesse”.

Aluseks võttes Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 41 lõige 3 ja lõige 4 otsustati:

1. Määrata volikogu esindajad munitsipalkoolide hoolekogusse alljärgnevalt:
 - 1.1 Määrata volikogu esindajaks Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi hoolekogusse Avo Tursk.
 - 1.2 Määrata volikogu esindajaks Tihemetsa Põhikooli hoolekogusse Aita Matson.
 - 1.3 Määrata volikogu esindajaks Tali Põhikooli hoolekogusse Aleksander Vilinurm.
2. Otsus jõustub teatavastegemise.
3. Otsusele võib esitada vaide Saarde Vallavolikogule 30 päeva jooksul alates teatavastegemise.

Päevakorrapunkt nr 6. Saarde valla munitsipalkoolide pedagoogide palga alammäärade kinnitamine.

Ettekanne vallavalitsuse nõunikult Evald Tamsalult.

17 poolt ja 1 vastu häälega võeti vastu Saarde Vallavolikogu määrus nr 15 „Saarde valla munitsipalkoolide õpetajate palga alammäärade kinnitamine”.

Saarde vallavolikogu määras:

1. Õpetajate kuupalga alammäärad vastavalt atesteerimisel omistatud ametijärkudele on järgmised :
 - 1.1. noorepedagoog 6600 krooni
 - 1.2. pedagoog 7000 krooni
 - 1.3. vanempedagoog 8000 krooni
 - 1.4. pedagoog-metoodik 9700 krooni.
2. Klassijuhataja ülesannete täitmise eest lisandub palgamääradele:
 - 2.1. põhikooli astmes 15% kuupalgamäärast
 - 2.2. gümnaasiumiastmes 10% kuupalgamäärast
3. Pedagoogi kvalifikatsiooninõuetele vastava keskeriharidusega õpetaja palgamäär võib olla 15% madalam punktis 1 toodud palga alammäärast.

4. Pedagoogi kvalifikatsiooninõuetele mittevastava õpetaja kuupalga alammäär on 4500 krooni.

5. Määrus jõustub 22. veebruaril 2006 .a ja rakendatakse 01. jaanuarist 2006. a

6. Määrusele võib esitada halduskaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul määruse jõustumisest.

Päevakorrapunkt nr 7. Kodutarbijatele kaugkütte hinnatõusu kompenseerimise korra kinnitamine.

Ettekanne vallavalitsuse nõunikult Evald Tamsalult.

17 poolt ja 1 erapooletu häälega võeti vastu Saarde Vallavolikogu määrus nr 16 „Kodutarbijate kaugkütte hinnatõusu kompenseerimise korra kinnitamine”.

Vallavalikogu määras:

1. Kinnitada kodutarbijate kaugkütte hinnatõusu kompenseerimise kord vastavalt lisa 1.

2. Määrus jõustub kolmandal päeval peale avalikustamist. Määrus rakendatakse 01.jaanuarist 2006. a.

3. Määrusele võib esitada halduskaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul määruse jõustumisest.

Päevakorrapunkt nr 8. Jäätmehoolduseeskirja kehtestamine.

Ettekanne vallavalitsuse keskkonnanõunik Eesi Kollalt.

Võeti vastu protokolliline otsus, et ettepanekuid jäätmehoolduseeskirja kohta saab teha 10 tööpäeva jooksul vallavalitsusele.

Päevakorrapunkt nr 9. Korraldatud jäätmeveole ülemineku korra ja korraldatud jäätmeveo rakendamise juhendi kehtestamine.

Ettekanne vallavalitsuse keskkonnanõunik Eesi Kollalt.

9 poolt, 7 vastu ja 2 erapooletu häälega võeti vastu Saarde Vallavolikogu määrus nr 17 „Korraldatud jäätmeveole ülemineku korra kehtestamine”.

Saarde Vallavolikogu määras:

1. Moodustada Saarde vallas üks korraldatud olmejäätmeveo piirkond, mis hõlmab kogu Saarde valla haldusterritooriumi.
2. Jäätmeteks, millele kohaldatakse korraldatud olmejäätmevedu, on Vabariigi Valitsuse 6. aprilli 2004. a määruses nr 102 «Jäätmete, sealhulgas ohtlike jäätmete nimistu» jaotisekoodi 20 all loetletud segaolmejäätmed (koodinumber 20 03 01).
3. Jäätmete regulaarse vedamise sagedus on üldjuhul vähemalt üks kord kuus. Objektidel, kus jäätmete väikese koguse tõttu oleks eelnimetatud jäätmeveo sagedus ülemäärane kulukas ning selleks puudub tervise- ja keskkonnakaitsevajadus, võib vedu toimuda harvemini. Jäätmeveo sagedus ja aeg kehtestatakse igal konkreetsel juhul jäätmevaldaja ja jäätmevedaja vahelise jäätmeveolepinguga.

4. Korraldatud jäätmeveo teenustasude piirmäärad (koos käibemaksuga) olmejäätmete vedamiseks Saarde valla haldusterritooriumil on järgmised:

Konteineri tüüp	Korraldatud jäätmeveo teenustasu piirmäär EEK/tühjenduskord
40-100 l jäätmekott	35,0
80 l	40,0
100 l	45,0
120 l	50,0
140 l	55,0
240 l	65,0
370 l	80,0
600 l	90,0
800 l	110,0
2,5 m ³	250,0
4,5 m ³	420,0

5. Saarde Vallavalitsusel töötada välja korraldatud olmejäätmeveole ülemineku kord.

6. Saarde Vallavalitsusel töötada välja korraldatud jäätmeveo konkursi tingimused ja korraldada avalik konkurss olmejäätmete vedajale olmejäätmete vedamise ainuõiguse andmiseks. Avalikul konkursil kasutada pakkumisenetlusega ava-

Meie koduvalla elu eelarve põhjal

Algus lk. 1

Suuruselt teine kuluarv tikk on vallale raha, mida kasutatakse vaba aja tegevustele, kultuurile ja tervishoiule. Vald kulutab sellele 8,4 miljonit krooni ehk võrreldes eelnevaga 1,8 miljonit krooni rohkem. Meie ülal pidada on. Kilingi-Nõmme Klubi, Tali Seltsimaja, Tihemetsa Spordihooned, Muusikakool, raamatukogud Kilingi-Nõmme, Tali, Allikukivi; külakeskused Tihemetsas, Sigastes, Lodjas, Kärsus, Jäärjas, Kalital, Kanakülas, Tõllal. Vald toetab sporditegevust ligi 300 tuhande krooniga, lisaks toetab vald laste suvetöölaagrit, seltsitegevust, kultuuriüritusi 420 tuhande krooniga. EELK Saarde Kirikule eraldas vald 120 tuhat krooni. See kirik on meie valla kõige vanem sakraalehtis oma pika ajaloo. Vaieldud on ka selgeks Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi juurde spordihooned ehitus. Ehitustalustatakse katlamaja renoveerimisega ning projekti tellimiseks. Raha on selleks 2 miljonit krooni.

Sotsiaalseks kaitseks abivajajatele on eelarves 5,34 miljonit krooni. Vald kulutab 779 tuhat krooni hooldusosakondade ülalpidamiseks Kilingi-Nõmme Haiglas ja Tihemetsa Hooldekodus. Sotsiaalhoolekandeks puuetega inimestele kulutatakse 1,25 miljonit kr, toimetulekutoetusteks 2 miljonit kr, hoolekandeks

lastele, peredele 672 tuhat kr. Peale selle osutatakse väiksemaid teenuseid.

Valitsemine

Vallavalitsusele kulutatakse 4,5 miljonit krooni, see on 226 tuhande krooni võrra vähem eelmisest aastast. Volikogu eelarve on 400 tuhat krooni. Reservfondi on planeeritud 1,9 miljonit krooni, suurendamine ligi 955 tuhat krooni. Kuivõrd Eestis ei ole suudetud eelarvasid ära kasutada, siis valla eesmärk on tuua valda lisaraha nii palju kui võimalik. Selleks aga vajame kõlblikke projekte ning reservraha omafinantseeringute kindlustamiseks. Siit ka reservfondi tähtsus vallale.

Vallal seisab ees uue üldplaneeringu tegemine. Üldplaneering on esimene nõue ükskõik millise projekti käivitamiseks. Praegu on üldplaneering olemas Kilingi-Nõmme linnal, kuid puudub valdadel. Planeeringu tegemiseks on ette nähtud 300 tuhat krooni.

Elamu- ja kommunaalmajandusse on suunatud eelarves 1,5 miljonit kr, tervishoidu 245 tuhat kr, keskkonnakaitseks 590 tuhat kr, teede-tänavate korrashoidu 2,1 miljonit kr. Lisanduvad väiksemad kulutused, nagu külade internetiseerimine 320 tuhat kr, avalikule korrale 46,6 tuhat kr.

Laene makstakse tagasi 1,76 miljonit krooni.

Eelarve arutamise käigus tekitasid suuremaid vaidlusi spordihooned ehitus Kilingi-

Nõmme, Tihemetsa spordikompleksi ülalpidamine, Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi renoveerimisega seotud küsimused, teede halb olukord, tänavavalgustuse küsimused, jalgrattate ehitused Allikukivi, Kilingi-Nõmme ja Tali vahel. Meeldiv on, et sel aastal saab mustkatte Tali tee. Jätuk külakeskuste väljaarendamine.

Eelarve arutelu käigus nägime ka suuremat võlga siinse rahva ees puudub meie Vabadussõja ausamas. Saarde on vabariigis üks vähestest omavalitsustest, kus see on taastamata. Praeguses eelarves on arvestatud 300 tuhat krooni selleks, et hakata ausamast taastama.

Ei ole olemas ideaalset eelarvet ja kõikidest hädadest ei saa korraga üle. Kõik väärt ideed ei mahtunud tänaste tegemiste hulka, kuid koos minnes ja kodukohta austades suudame suuri asju korda saata. Tähtis on usk, üksteise toetamine ja asjade ärategemine. Meeldib, et on olemas volikogu liikmete koostöövalmidus. Sidemetest eri võimulolevate parteidega on eelarvesse raha juurde saanud Keskerakonna, Rahvaliidu ja Res Publica toel. See on õige ja nii ongi vaja tegutseda meie ühiste huvide nimel.

Peep KALJUSTE

Saarde Vallavolikogu eelarvekomisjoni esimees

tud pakkumist.

7. Avalikustada käesolev määrus vallavalitsuses ja Saarde valla kodulehel.

8. Määrus jõustub kolmandal päeval peale avalikustamist.

9. Määrusele võib esitada halduskaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul määruse jõustumisest.

Päevakorrapunkt nr 10. Jäätmevaldajate registri asu-

2. Jäätmevaldajate registri pidamise korra töötab välja ja kehtestab Saarde Vallavalitsus.
3. Määrus jõustub kolmandal päeval peale avalikustamist.
4. Määrusele võib esitada vaide Saarde Vallavolikogule 30 päeva jooksul alates teatavastegemise.

Päevakorrapunkt nr 11. Detailplaneeringu koostamiseks loa andmine.

Ettekanne peamaakorraldaja Tiiu Karult.

17 poolt häälega, 1 ei viibinud hääletamisel, võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 28 „Detailplaneeringu koostamiseks loa andmine”.

Vallavolikogu otsustas:

1. Lubada Tanel Menningul tellida detailplaneering Maimoja kinnistule maa sihtotstarbe muutmiseks, krundideks jagamiseks ja ehitusfirma määramiseks Halliste jõe miljööväärtuslikul maa-alal.
2. Otsus jõustub teatavastegemise.
3. Otsusele võib esitada vaide Saarde Vallavolikogule 30 päeva jooksul alates teatavastegemise.

Päevakorrapunkt nr 12. Kinnistu jagamisel saadud katastriüksuste sihtotstarbe määramine.

Ettekanne peamaakorraldaja Tiiu Karult.

16 poolt häälega, 1 erapooletu ja 1 ei viibinud hääletami-

sel, võeti vastu Saarde Vallavolikogu otsus nr 29 „Kinnistu jagamisel saadud katastriüksuste sihtotstarbe määramine”.

Vallavolikogu otsustas: 1. Määrata Saarde valla Veelikse külas asuva Rauliste maaiüksuse jagamise tulemusel saadud katastriüksuste sihtotstarbed järgmiselt:

- 1.1 Kargoja katastriüksus - 011.Maatulundusmaa (M) 100%
- 1.2 Kontori katastriüksus - 001.Elamumaa (E) 100%
2. Otsus jõustub teatavastegemise.
3. Otsusele võib esitada vaide Saarde Vallavolikogule 30 päeva jooksul alates teatavastegemise.

Päevakorrapunkt nr 13. Kanaküla külaelanike avalduse läbiarutamine.

Ettekanne peamaakorraldaja Tiiu Karult.

16 poolt häälega, 2 ei viibinud hääletamisel, võeti vastu Saarde Vallavolikogu protokolliline otsus toetada külaelanike algatust Oissaare küla moodustamise kohta.

Päevakorrapunkt nr 14. Informatsioon ja küsimustele vastamine.

Informatsiooni andsid vallavanem Kalle Song ja sümboolikakomisjoni esimees Aita Matson.

Esitatud informatsioon võeti teadmiseks.

Tihemetsa ujula küllastajaid üle 500

Saarde vallavalitsus ja volikogu on pidanud rahvale sportimise võimaldamist oluliseks ja teeb seda kindlasti ka edaspidi. Tänavu on taas avatud Tihemetsa ujula, kus esimese nädalaga on küllastajaid olnud üle 500. Valla koolide ja Pärnumaa Kutseõppekeskuse Tihemetsa õppekoha õpilastele on ujula kasutamise kehalise kasvatus tunde tasuta.

Kindlasti ei ole Tihemetsa spordikompleksi tuluallikaks ei riigile ega vallale. 2003.aasta septembris esitas Saarde Vallavolikogu taotluse Haridus- ja Teadusministeeriumile Tihemetsa spordikompleksi munitsipaliseerimiseks. Kuna riigi veskikivid jahvatavad aeglaselt, siis 2004.aasta detsembris jõuti lepinguni, millega Haridus- ja Teadusministeerium andis Ti-

hemetsa spordikompleksi Saarde Vallavalitsusele 5 aastaks tasuta kasutada.

Praegu võib öelda, et Saarde vallavalitsus on suhtunud riigi varasse vägagi hea peremehelikult, sest oleme investeerinud 2005.aastal Tihemetsa spordihoonesse 2 miljonit krooni. Eelmisel aastal soojustati spordihoone suure saali välisseinad, paigaldati uued aknad ja renoveeriti katuslagi. Spordikompleksi haldamise kulud 2005.aastal olid 710 000 krooni, millest rohkem kui kolmandiku moodustasid kulutused küttele.

Saarde valla 2006.aasta kinnitatud eelarvesse on Tihemetsa spordikompleksi reale kirjutatud 1,9 miljonit krooni, millest investeeringud moodustavad 0,9 miljonit krooni. Spordihoone ülalpidamiskulude katmiseks on esitatud

265 000-kroonine taotlus ka Pärnumaa Kutseõppekeskusele. Loodame nende juhtkonnaga ja nõukogu mõistvale suhtumisele, sest 50% ulatuses kasutavad spordikompleksi Pärnumaa Kutseõppekeskuse Tihemetsa õppekoha õpilased.

Vaadates eespool toodud numbreid, tunduvad need suured, aga suured on ka küttearved, näiteks selle aasta jaanuaris 82 600 krooni ja veebruaris 104 000 krooni. Nende suurte numbrite juures ei tundu ujula pileti hind 30 krooni täiskasvanutele ja 15 krooni lastele üldse suurena. Piletite müügist laekuv tulu ei kata isegi 50% küttekuludest.

Loodame, et valla rahvas ujulat ja spordihoonet aktiivselt kasutab.

Evald TAMSALU

Metsapealinna üritused 2006. aastal

2. veebruaril 2006. a toimus Kilingi-Nõmme klubis maakondlik laulukonkurss "Kaunim metsalaul", korraldas Kilingi-Nõmme Gümnaasium.

13. veebruaril 2006. a käis metsapealinn külas talvepealinnal, tutvumas selle võlu ja võimalustega. Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi 7-ndad klassid koos klassijuhatajate Reet Siniku ja Marin Mitiga ning retkejuhi Eesi Kollaga said tõelise talveelamuse kaudu loodusest ja härmilist. Teele jäid Rõngu kooli uus võimla, Otepää looduspark, Pühajärv, Kääriku, vallutati ja lasti liugu Väikse Munamäe slaalominõlval, seigeldi Tehvandi radadel ja Otepääl. Pole imestada, et olümpiakangelased siit on võrsunud, on ju ümberringi nii suurepärase tingimused spordi harrastamiseks. Ka sel päeval oli suusatajaid igal pool liikvel. Meie noored nautisid kõige enam Otepää snowtubingu

nõlva, sinna kulus kohe mitu tundi. Tagasiteel tegime ka väikese viktoriini päeval nähtust, rääkisime prügimajandusest, metsaraiest kuplidel, puhkemajandusest ja olümpiast.

17. veebruaril 2006. a käisid Nõmme Gümnaasiumi 10 RL klassi õpilased ja õpetaja Elli Altin keskkonnakaitse tunnis tutvumas metsaraie-töödega Lodja metskonnas. Juhendasid Eesi Kolla (Saarde valla keskkonnaspetsialist) ja Lodja metskonna metsnikud. Lageraielangi vaatamine, kuidas töötab metsalange-tusmasin Forvarder ja metsaveotraktor. Vaatasime tuulemurdu ja -heidet. Rääkisime seemnepuudest, langile kasvama jäetud haabade, oksavallidest, keskkonnakaitsest. Laoplatsil mõõtsime palke ja arutlesime metsamaterjali müügi teemal.

24. veebruaril 2006. a toimus matkapäev RMK metsamaja juures metsarajal, retkejuhiks Agu Leivits. Et just

samal ajal jahtis Kristiina oma kolmandat olümpiamedalit, eelistasid mõnedki tugitooli matkarajale. See on ka mõistetav. Siiski jätkus ka metsa alla nii lapsi kui täiskasvanuid. Agu huvitava jutu saatel käisime läbi tuttava raja, kuuldes jälle uut ja huvitavat mustikast, lendoravast, lepast ja metsade liigirohkusest. Levalohul andis Lodja metskonna metsaülem Karl Ruukel aru, miks ja kuidas tehti seal luidetel aegjärkset raiet. Arutlesime, missugune raie on hea metsale, mis inimesele. Ja kas kevadel tuleks natuke oksid kokku korjata, ikkagi linnaäärne marjamets. Laoplatsil leitud õõnsad haavapakud peaks panema matkaraja äärde vaatamiseks. Öieti oleks võinud see puu metsa püsti jääda - puitu tast nagunii ei saa ja hea pesapuu hävis asjata. Matk tehtud, puhkasime lõkke ääres, jõime teed ja küpsetasime vorsti. Ööbik laksutas metsamaja trepil. Väike viktoriin, mängud lastele ja kommid olid muidugi ka. Ürituse aitas korraldada ja raja ette valmistada RMK puhkemajanduse osakond, aitäh selle eest teile, Karin Grents, Marju Paas ja metsamaja perenaine Silvi Mei. Kui kevadel tagasi tuleme, ehk kohtame siis peale rähni ka teisi linde.

Eesi KOLLA

MATKAPÄEV METSARAJAL: Matkajad uurivad, kas soolaki-vil ikka põdra keelejäljed on näha?

Toimub Kohaliku Omaalgatuse Programmi teabepäev

17. märtsil 2006 toimub Pärnu Maavalitsuse suures saalis algusega kell 10.00-12.00 Kohaliku Omaalgatuse Programmi teabepäev ja kell 12.30- 15.30 projektide kirjutamise õppepäev.

Teabepäeval tutvustatakse Kohaliku Omaalgatuse programmi sisu ja muudatusi võrreldes eelmise aastaga. Muudatused puudutavad "Kohaliku omaalgatuse programmi eraldatud vahenditest finantseerimise taotlemise ja menetlemise korda", "Kohaliku omaalgatuse programmi finantseerimise taotlusanketi" ja "Finantseerimislepingut" ja "Toetuslepingut".

Kohaliku omaalgatuse programmi eesmärgiks on kohalik areng ja piirkondade konkurentsivõime kasv läbi

kogukonna kaasamise ja tugevdamise. Programmi valdkondadeks on:

kogukonnaliikmete koolitamine ja kohaliku arengu kavandamine;

kohaliku ajaloopärandi ja traditsioonide väärtustamine;

kohaliku elukeskkonna parandamine.

Taotlusi programmi vahenditest toetuste saamiseks võivad esitada **tegutsevad sell-singud, mittetulundusühingud ja sihtasutused**. Uue menetlemiskorra ja taotlusblanketi leiab EAS-i kodulehelt www.eas.ee. Infot programmi ja taotlusvooru kohta jagab Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse arenduskonsultant **Krista Habakukk** ja Kohaliku Omaalgatuse programmi Pärnu maakonna komisjoni

tehniline sekretär **Liia Kaik**. Osalemine teabepäeval on tasuta.

Projektide kirjutamise õppepäevale on oodatud eelkõige need, kellel puuduvad projektide koostamise ja elluviimise kogemused. Teemadena käsitleme projekti koostamise põhiluseid, tegevuskava ja eelarve koostamist ning projektide aruandlust. Projektiõppe päev viiakse läbi praktilise koolitusena. Projektiõppe viib läbi **Imbi Lepik** Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse konsultant.

Projektiõppepäeval osaleda soovijatel palume eelnevalt registreerida tel: **44 55 555** või e- posti aadressil keskus@parnumaa.ee Lisaks palume kaasa võtta 25 krooni kohvipausi toetuseks.

Toimus infoseminar piirkonna ettevõtjatele

7. veebruaril toimus Kilingi-Nõmme klubi Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse ning Saarde Vallavalitsuse poolt korraldatud infoseminar ettevõtjatele. Oodatud olid ka inimesed, kellel midagi ette võtta alles plaanis.

Käsitletavad teemad olid riiklikud tugiteenused ettevõtjatele, Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse teenused, alustavate ettevõt-

jate starditoetus, nõustamistoetuse programm, koolitustoetuse programm, ettevõtluse infrastruktuuri arendamise toetamise programm, ekspordiplaani programm ja PRIA meetmed.

Kliendipäeva viisid läbi Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse konsultandid. Kuigi seminar oli tasuta ja reklaami tehti piisavalt, kogunes huvilisi vaid kümnekonna ringis. SS

Kas tegu oli pelgalt kampaaniaga?

Toimetus: 2005. aasta Metsanädalast ning selle üritustest koos Kilingi-Nõmme kuulutamise ja metsapealinnaks on kulunud juba mõni aeg. Kas tegu oli pelgalt kampaaniaga ning kuidas, Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) puhke-majanduse osakonna juhataja Marge Rammo ja Pärnu-Ikla puhkeala juhataja Karin Grents?

Marge Rammo ja Karin Grents: Sugugi mitte. Metsanädalaks kavandas meie palvel Kilingi-Nõmme lääneserval algava metsandusliku õpperaja tuntud rännu- ja metsamees Hendrik Relve. Metsanädala avamisel avati ka metsaraja esimene, 1,2 kilomeetrine osa, mis on leidnud innukat kasutamist kogu aja. Rohket kasutamist on leidnud ka korrasdatud metsamaja. Kasutajateks on nii kilinginõmmekad kui kaugemalt tulijad, täiskasvanud ja noorukid, Kilingi-Nõmme lasteaias lastesedki koos kasvatajatega. Kaugemalt, eriti suurematest linnadest tulijad hindavad väga kõrgelt Kilingi-Nõmme ümbruse loodust, eriti aga metsi.

T: See on ju kena, aga edasi?

M.R.&K.G.: Ega RMK tegemised sellega otsa lõppenud. Nagu ütlesime, ava-

ti vaid õpperaja esimene osa. Kohe alustasime koos Lodja Metskonna ja metsaomanik Leelo Allikuga teise osa tegemist. Raiusime võsa, koristasime möödunud aasta jaanuaritormis murdunud puid, ehisime üle kuivenduskraavi kaks purret ning üle Humalaste jõe silla. Kevadel paigaldame viidad ja selgitavad tahvlid. Märjematele kohtadele ehitame mõned laudteejupid, et matkajad pääseksid läbi kuiva jalaga ja õrna taimestikku kahjustamata. Hiliskevadeks-varasuveks peaks seegi töö tehtud olema. Sellele tulevaiksele ja enamas-ti ka päikselisele kohale, kus eakamad inimesed mäletavad Metsamajandi tulevalve-torni, rajame grilli ja pinkidega pikniku-koha. Uue tulevalve torni seisukorrast teeb Tallinna Tehnikaülikool aga meile ülevaate ning siis otsustame koos linnavalitsusega tema edasise saatuse.

T: Mingit saginat oli aga märgata jõuluajal ning hiljemgi?

M.R.&K.G.: Õigesti märgatud. Vahetult enne uut aastat lõpetas Toivo Tallo jaanuaritormi jälgede koristamise ning vedas metsamaterjali välja. Kilingi-Nõmme Gümnaasium on aga mitut puhku juba sisse ajanud suusarada, mis enamalt jaolt kulgeb õpperajal ning peaks olema toredaks täienduseks linnavalit-

suse rajatud valgustatud rajale. Samas aga on see suusarada mõeldud ennekõike metsas õpperajal matkajale, seega siis rahulikuma suusasõidu harrastajale. Kuigi metsamaterjali väljaveost jääb paratamatult traktorite, mis pakub võimalust ka uisusammu harrastajale, palume, et nad ei rikuks suusatades n.ö. klassisarada. Palume ka jalgsimatkajailt, keda - üllatus-üllatus! - pole ka talvisel ajal sugugi mitte vähe - et nad ei sammuks suusarajal. Ja üks palve on meil veel - andke, palun kohe teada, kui märkate, et rajal on midagi valesi, et midagi on rikutud või katki. Telefoni number teatamiseks on 5118698

T: Kas see kõik saab teoks seetõttu, et teil mõlemal oleval Kilingi-Nõmme eriline side?

M.R.&K.G.: Eriline side on meil tõepoolest, oleme siin kasvanud ja kooligi lõpetanud, ühe nimi oli siis Marge Mei ja teisel Karin Krapp, kuid valiku põhili-seks määrajaks on siin ikkagi mitte niivõrd eriline side, kuivõrd eriline mets ning sobiv asend Pärnu-Ikla puhkeala idaserval vastu kavandavat Sakala puhkeala.

SS

Eesti Äiksevaatlejate Võrk ootab huvilisi

Äikest esineb Eestis aastaringiselt, kuid kõige sagedasemad on tugevad piksehood ja nendega kaasnevad ohtlikud nähtused siiski soojal poolaastal, eriti suvekuudel. Ehkki suured rahesajud, tugevad tormi-iilid ning keeristormid leiavad sageli kajastamist nii kohalikus kui üleriigilises ajakirjanduses, puudub juba aastakümneid koordineeritud süsteem äikse, ohtlike nähtuste ja nende tekitatud kahjustuste kohta info kogumiseks. Selline info on aga vajalik, hindamiseks äiksenähtuste esinemissagedust ja nende tekitatud kahjustuste ulatust erinevates riigi piirkondades. Kokkuvõttes võib see olla abiks ekstreemsete nähtuste detailsemale uurimisele ning täpsemale prognoosimisele tulevikus.

Seejärel on Tartu Ülikooli geograafiainstituudi tudeng Sven-Erik Enno koostöös TÜ Geograafia Instituudiga algatanud uue üleriigilise äiksevaatluste projekti, kus on oodatud osalema kõik ilma- ja loodushuvilised sõltumata vanusest ning tegevusalast. Vaatlustega liitujate ülesandeks on äikeste ja nendega kaasnevate ohtlike nähtuste ning kahjustuste registreerimine oma kodukohas.

Vaatlejatelt ei eeldata varasemat ilmavaatluskogemust ega põhjalikke teadmisi äikestest, oluline on vaid huvi ja valmisolek lihtsamat sorti loodusvaatluste teostamiseks.

Kõik projektis osalejad saavad eestikeelsed vaatluslehed ning juhendi, mis kirjeldab täpselt, mida ja kuidas vaadelda ning kuhu andmed märkida. Vastavalt võimalustele võib piirduda väiksema arvu oluliste vaatlustega või viia läbi ka detailsemaid lisavaatlusi. Seejuures kõige olulisemate vaatluste teostamiseks pole vaja mingeid instrumente peale tavalise kella äikse alguse- ja lõpuaegade määramiseks. Ideaalis peaks kõik vaatlused olema teostatud samas kohas (vaatleja kodukohas), kuid see pole hädavajalik, näiteks suvel nii linna- kui maakodus viibivad inimesed võivad vaadelda vaheldumisi mõlemas kohas. Osaleda võivad ka need huvilised, kel pole võimalik kogu suve vaatlusi läbi viia, sel juhul märgitakse vastavale lehele kuupäevad, mille kohta andmed puuduvad. Kogutud andmeid võivad vaatlejad saata vastavalt võimalusele tavaposti või e-mailiga, pärast igat äikest, iga kuu lõpus või kogu suve and-

med sügisel korraga.

Äiksevaatlamine annab igale loodushuvilisele võimaluse osaleda teaduslikult olulise ja vajaliku info kogumises ning saada samal ajal ka lihtsamat sorti loodusvaatluste teostamise kogemus. Kuna äike pole meil isegi suvel igapäevane nähtus ning vaatlusmetoodika on võimalikult lihtne, ei tohiks vaatlustes osalemine muutuda liialt aega nõudvaks või koormavaks. Kõik, kes soovivad äiksevaatlustes osaleda, saavad oma nõusolekust teatada 15. märtsini 2006 aadressil Sven-Erik Enno, Tartu Ülikooli Geograafia Instituut, Vanemuise 46-326, Tartu, 51014 või e-mailiga aadressil seenno@ut.ee. Internetis saab loodava vaatlusvõrgu kohta infot ka aadressilt zone.ee/funnelcloud/aiksevaatlus.htm.

Ootame nii täiskasvanute kui kooliõpilaste aktiivset osavõttu!

Sven-Erik ENNO
Eesti Äiksevaatlejate
Võrgu koordinaator

Ilmast ja põllust

Kukeaasta tõi maailmale seljatäie muresid juurde.

Aasias avastatud linnugriip hakkas tasapisi maid vallutama. Sügisrändel talvitusaladele kardetud massilisi haigestumisi õnneks ei olnud. Veebruaris leiti surnud linde juba Läänemere Rügeni saarel. Ornitoloog Agu Leivits nimetas võimalust, et käre pakane peletas Läänemerele talvitunud veelinnud kaugele lõunasse. Kesk- ja Lääne-Euroopas oli talv tänavu erakordselt külm ja lumega, seal neile nagu tavaliselt toitumisvõimalusi polnud. Tagasilennul toodi gripiviirust kaasa. Bird Life International'i pressiteates märgitakse, et peamisteks ohuallikateks on ikkagi kodulinnud, kellelt rändlind nakkust laiali kannab. Väike- ja värvuliste haigestumisi pole siiani avastatud ja neid nakkuskandjate hulka ei loeta. Tihaste toidulauad võivad kevadeni alles jääda. Veelindude söötmist ei soovitata.

Jaauaripakane ei mõjunud hävitavalt talvituvatele taimedele seal, kus lumepaksus oli vähemalt 10 cm. Jõgeval mõõdeti 30° kraadise õhukülma ajal talviljapõllul võrsumisõlme sügavusel -7°. Enamik taimi võib vastu pidada kuni -15° kraadini. Kahjuks on tänavu jaanuaris-vebruaris sadanud erakordselt vähe lund, temperatuuri kõikumised on väga äkilised ja kiired. Tavaliselt oleme harjunud pakasepäevi nägema tuulevaiksetena, härmatise puudega. Pikka aega erinevate õhumasside vahel tekkivas tuultekeerises tundus külm isegi läbi majaseinte tungivat. Eesti ulatuses oli nii mõnelgi päeval õhutemperatuuride vahe kuni 40 kraadi! Saartel +5 ja Kirde-Eestis allapoole miinus kolmekümme. Tuuline ilm päästis lumepinnal temperatuuri langemisest veelgi madalamale. Tegelikud talvekahjud selguvad alles kevadel- märts ja kevadpäike on veel ees.

Tänavuse talve eripäraks oli Atlandilt sooja õhu trügimine kaugele põhja ja sealt tagasipöördumine. Põhja-Euroopas kuni meiepoolse Soome lahe rannalaani valitsesid hämarad, madalalt pilves, soojad sügisilmad. See-eest Lõuna- Eesti oli kaetud lumega ja parajad miinuskraadid lasid suusasõidud viperusteta läbi sõita. Nädalane sulaaeg kahandas lund vaid poole võrra, pakasepäeviks jäi sellest siiski väheseks. Külm tuli muidugi "ootamatult", sest ilmapudelid lähema kahe nädala peale ei näidanud ühtki teed talvekülma saabumiseks. Loodus ikkagi võimaluse leidis ja temperatuur kukkus ööpäeva jooksul 20 kraadi! Imeline oli see, et kõik toimus "sujuvalt" ilma jaanuaritormita nagu aasta tagasi.

Torino olümpiamängud tõi päikeselise talveilma teleri kaudu meie madala lauspilves

taeva alla. Kuldsed võidud peale selle. Samal ajal näitasid ilmakaardid Briti saartelt ägeda madalrõhkonna teket ja selle suunda lõunasse. Paar päeva hiljem jõudis tugev tuul ja lumesadu olümpialastele looduse ülemvõimu näitama. Ja tõestas veelkord – eestlaste võidutahe kasvab raskustes, dopingut pole vaja.

Järgneb.
Svea RANDMAA

Ühepoolne sõnavabadus ja kultuuritus

Aastad lähevad – maailmapilt meie ees üha avardub. Uued kogemused, kombad muudavad märkamatult senist elustiili, tõekspidamisi. Eetilised põhiväärtused on ajalugu. Vasak-parempoolsete poliitikutest vastuseisu on lahutamata nende koostöövajadus majandusprobleemide la-

hendamisel.

Nii on mujal, aga ka meil. Muutuste tunnetamine tekitab teatava peataoleku: äkki on kõik nagu lubatud – räägi ja tee, mis vaid pähe tuleb. Arvamuste virvarris püüab igaüks just oma tõde peale suruda. Levib ühepoolne sõnavabadus – solvata (sageli mõtlematult) üritatakse eeskätt neid, kellelt pole vastulööki kohe tulemas. Näiteks kõrge riigi- või usutegelased, vaikumiskohustusega töötajad (ministrid, juhtivametnikud). Intelligentsi esindajad peavad vasturünnakut endale alandavaks, liiati enesekaitset miskipärast sõnavabaduse kategooriasse ei loetagi. Selgitused blokeeritakse enamasti poliitilise vastutuse ja töölt tagandamise nõudega. Ekslikult on levimas ettekujutus, nagu näitaks osav (sageli läbi-

mõtlematu) süüdistus või pilamine esitaja esinemisjulgust ja atraktiivsust. Vastupidi - valimatud väljendused tõestavad inimese kasvatusamatust, kultuuritust.

Kultuursuse ja kultuurituse vahel on piir, mille ületamist iga vähegi ennast ja teisi hindav eestlane peab tundma, teadma ja vältima - olgu koolis, tööl, kodus. Kultuurituse musternäidiseks sõnavabaduse tõlgendamisel (koos selle tagajärgedega) on praegu ülemaailmselt pahameeletormi tekitanud Taani ajalehe mõtlematu tegu – solvati karika- ja rahvuslikku uhkust. Võrreldes olukorda oma sisetundega, kui meid ekslikult peetakse ühe suure riigi mahajäänud ääremaalasteks. Austame teisi - hinnatakse ka meid!

Svea RANDMAA

Vabariigi aastapäev Saarde vallas

24. veebruaril, Eesti Vabariigi 88. aastapäeval kell 12.00 toimus pidulik üritus Kilingi-Nõmme lipuväljakul. Sõna võttis Saarde vallavolikogu esimees Väino Lill, luuletusi lugesid lasteaia „Krõll” lapsed, lipuvalves seisis noored kaitsevälelased.

Kell 14.00 toimus vallavanem Kalle Songa pidulik vastuvõtt vallakodanikele, kes on kantud Kilingi-Nõmme Linna Auraamatusse või saanud endise Saarde valla teenetemärgi omanikuks.

Avasõnad lausus vallavanem, kes pidas lillekimbu ja hea sõnaga meeles ka oma eelkäijat ning värsket Valgetähe IV klassi omanikku Tarmo Kulu. Vastuvõtul esinesid lasteaia „Krõll” lapsed ja muusikakooli akordionistid, näidati Ants Laigna tehtud filmi Kilingi-Nõmmest.

SS

Saarde vallavolikogu esimees Väino Lill lipuväljakul.

Saarde vallavanem Kalle Song Kilingi-Nõmme klubis.

Kooliuudised

Projekt „Kvaliteet hariduses“

Kilingi-Nõmme Gümnaasium sõlmis 2003. aastal koostöökokkuleppe Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Briti Nõukoguga Eestis. Koostöölepe on aluseks osalemisel projektis „Kvaliteet hariduses“. Koolitustel õpetatakse, kuidas analüüsida kooli hetkeseisu ja antakse kasulikke näpunäiteid igapäevase õppetöö parendamiseks.

Projekti raames külastasid 16. veebruaril meie kooli 4 briti õpetajat, kes soovisid näha, kuidas toimub meie koolisüsteemis õpilaste üleminek algkooliastmest põhikooli. Inglismaal on algkoolid ja keskkoolid alati eraldi ja õpilase jaoks on üleminek ühest kooliastmest teise üleminek uude kooli.

Täiesti erinev on veel see, et põhikooli vanemas astmes õpivad lapsed tasemegruppides. See tähendab, et igas ainetunnis ollakse erinevas õpilasgrupis vastavalt testide tulemustele. Briti õpetajad olid huvitatud veel sellest, kuidas nende õppeainet Eestis õpetatakse/õpitakse, kolleegidega materjalide ja kogemuste jagamisest ning õpilastega kohtumisest ja võimalusel ka mõne tunni andmisest koos kohalike õpetajatega.

Algklassiõpetajad Emma Claridge ja Linda Gwilliam külastasid algklasside maja ja inimeseõpetuse tundi, matemaatikaõpetaja Aisha Sheikh matemaatika- ja bioloogiaõpetaja Max von Furer-Haimendorf loodusõpetuse

tunde. Lisaks oli külalistel võimalus viibida eesti keele tunnis ja vastata abiturientide küsimustele inglise keele tunnis. 3.a, 5.a, 6.a, 7.c ja 12. klassid jätsid inglise õpetajatele väga hea mulje. Neile meeldis töömeeleolu klassides, õpilaste ja õpetajate omavaheline rahulik suhtlemine ja see, et laudadel polnud mobiiltelefone. Kõikides külastatud eesti koolides nad sama paraku ei kogenud.

Abituriendid pandi küsimusi välja mõtlema ja kirja panema väga lihtsa nipiga. Külalised teatasid, et küsimuste mitteesitajad kutsutakse klassi ette nende küsimustele vastama.

Mari KARON

4 briti õpetajat, kes soovisid näha, kuidas toimub meie koolisüsteemis õpilaste üleminek algkooliastmest põhikooli.

Tublid spordisaavutused Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis

8.-9. klassi poiste KORVPALLI MV

I koht. Võistkonnas mängisid: Rauno Nuut, Allar Busch, Kaupo Tamm, Kaur Keller, Ardo Lensment, Rasmus Öis, Ott Saarsalu, Tõnis Kullamaa. Treener: Aarne Link.

Sisekergejõustik 27. jaanuaril 2006 Väändras

Gaida Grant III koht 60 m jooksus, Kätlin Bürkland II koht tüdrukute kolmikhüppes, Allar Busch I koht poiste kolmikhüppes, Riho Raid I koht poiste kaugushüppes.

1.-3. klassi Rahvastepalli MV 2. veebruaril Kilingi-Nõmmes

I koht. Võistkonnas olid: Mart Leesi, Rando Leesi, Mihkel Nuut, Joosep Lensment, Silver Pärn, Hanna-Liisa Mägi, Veiko Vinkel, Henrik Romanenkov, Greg Hallop. Treener: Ülo Liblik.

Eesti Koolispordi Liidu korvpallifestivalil RUCANOR 2006 alagrupimängudel

Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi korvpallipoisid tagasid finaalkoha Eesti Koolispordi Liidu korvpallifestivalil RUCANOR 2006 alagrupimängudel.

Võideti Viljandi Carl Robert Jakobsoni

nim. Gümnaasiumi 42:35, Rapla Ühisgümnaasiumi 57:34, Rapla Vesiroosi Gümnaasiumi 44:32, Kuressaare Gümnaasiumi 78:42. Treenerid Aarne Link ja Arko Kask.

B-klassi poisid vabariiklikul „Lootuste Startide“ mängudel

Kilingi-Nõmme Gümnaasium – Keila Korvpalliklubi 70:33, Kilingi-Nõmme Gümnaasium – KK Seersand (Tallinn) 54:43.

Võistkonnas mängisid: Kaur Keller, Ardo Lensment, Indrek Kask, Tõnis Kullamaa, Rasmus Öis, Meelis, Õtutõnikov, Timo Reinvald, Mart Pihlapuu, Karel Kaljula, Rando Paimre.

Eesti Koolispordi Liidu 6.-7. kl. korvpallivõistlustel NIKE CUP 2006

Kilingi-Nõmme Gümnaasium saavutas Eesti Koolispordi Liidu 6.-7. kl. korvpallivõistlustel NIKE CUP 2006 (16. veebruaril) Pärnumaa piirkonna võistlusel II koha.

Võistkonnas mängisid: Indrek Kask, Kaupo Koovit, Rauno Leesi, Roland Paal, Ott-Erik Pärtel, Elmo Randoja, Kalmer Suigussaar, Siim Talts, Silver Talts, Taavi Uke. Peatreener: Erki Kangur, treener: Erki Aasamets.

Müüdi lõpp ehk kultuuride segunemine

Olen alati olnud suur kinohuviline. Vanasti vaatasin vene filme ja ei jõudnud ära imestada näitlejate sihvkasöömise kunstilist oskust. Ikka nii, et ühest suunurgast seemneke sisse ja teisest kooded välja. Proovisin minagi. Ei saanud hakkama. Müllu kinnistus aga teadmine, et vaat venelased valdavad sihvkasöömise kunsti tõesti hästi.

Hiljuti aga selgus, et selleks ei pea üldse mitte venelane olema. Piisab sellestki, kui oled Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi õpilane ja osaled koolipeol. Ja sihvkasid ei pea venelaste kombel õues aia najal sööma, hoopis paremini maitsevad nad kooli saalis. Isegi väike rituaal käib asja juurde: kolme-nelakesi minnakse poodi, ostetakse üks pakk seemneid, manustatakse nad kooli saalis eel-poolkirjeldatud kujul ja minnakse uue seltskonnaga uut pakki tooma. Peo lõpuks on kõva kolm kühvlitait koori saali põrandal, järgmisel päeval on nad juba maja peale laiali

li kantud. Või on need juba uued kooded? Sest mõnikord on koorehunnik ilmunud koolimajja poole päeva pealt. Kas teil vahel kodus ka päevalilleseemneid kunstiliselt kõrgel tasemel süüakse? Harjutamine teeb ju meistriks. Peaksin ikka ka veelkord proovima. Vist.

Mari KARON

Vanemate lugu

Kirjastus Koolibri annab välja kogumiku „Vanemate lugu“, kuhu tulevad ka kümne Tihemetsa Põhikooli õpilase lood oma vanematest. Need õpilased on Elen Kuningas, Kertu Mändmets, Kert Vaher 6. klassist;

Maarja Hermann, Raimo Kasela, Karlis Salomon 8. klassist; Kristjan Mändmets, Karel Kase, Rauno Salomon ja Risto Vainlo 9. klassist.

Aita MATSON

Killuke igapäevaelust lasteaias „Kröll“

On ilus talvine neljapäeva hommikupoolik. Juba mitu päeva on Mõmmikute rühma mudilased jälginud tihaste ja leevikeste tegemisi puudel, mis lasteaia õuel. Väikesed Mõmmikud otsustavad koos õpetaja Piretiga lindudele süüa viima minna, kuid seekord hoopis erilisel viisil. Teekond algab saalist, kus liikumisõpetaja Reet mudilasi juba ootab. Oh imet, väikestest mudilastest saavad saali jõudes imearmsad tihased ja leevikesed, kes alustavad teekonda „pekütükini“. Tee on pikk. Lenneldes läbitakse lindude jäljerada, rullitakse end lumes, ronitakse „puudel“ ja lõpuks jõutakse ihaldatud „pekütükini“. Lennates ja rõõmsalt siutsudes möödub aeg kiiresti. Seiklus „linnuriigis“ jõuab lõpule. Tihastest ja leevikestest saavad jälle lapsed, kes rõõmsalt õpetaja Reedale õhusuudlusi ja hüvastijätulehvitusi jagades rühmatuppa lip-

pavad.

Saalis on hetk vaikust ja avatud akna kaudu tuleb tuppa karget talvekülma.

Vaikuse katkestavad Päikeserühma lapsed, kes hetkega muudavad saali kuumaks kõrbeks. Vanema rühma tarkust taga ajavad tüdrukud ja poisid uurivad keset talvekülma kõrbeasukate elu-olu. Teekond kõrbes on täis ootamatu ja seiklust. Peab olema ettevaatlik ja tähelepanelik, julge ja abivalmis. Ootamatult on laste ees kõrge „liivamägi“, mis läbi raskuste ületatakse. Teerajal lebab madu, kellest vaikselt üle astutakse. Teele satuvad tihe tihnik ja kõrged liivaluited. Vaatamata raskustele on lapsed vaprad ja rõõmsad. Kogu tegevuse käigus ammutatakse oma teadmiste pagasisse lisa nii kõrbeelust kui ka matemaatikast ning emakeelest, leitakse erinevaid seoseid ja sukeldutakse ka tundemaailma. Kahjuks saab

iga hea otsa, selleks korraks on seiklus lõpusirgel ja kõrbest minnakse rõõmsalt välja, kaasas „kõrbeperenaise“ Reedada kallistused ja lehva-lehva.

Saalis on jälle vaikne ja rahulik, kuid seda vaid hetkeks. Kostab aplaus ja braavo hüüete voor. Selliselt kiidavad liikumisõpetaja Reet Eesmaa tegevust 30 Pärnu maakonna lasteaiaõpetajat. Kilingi-Nõmme lasteaed „Kröll“ on jällegi võõrustaja rollis, et anda edasi oma maja õpetajate kogemusi, ideid ja mõtteid.

Siinkohal peab lisama, et „Kröll“ pere on alati rõõmsustanud külaliste üle – vaid kuu aega tagasi oli maakonna õpetajatel võimalus näha lastenäidendit „Lumekuninganna“ ja kõrva taha panna meie kogemusi etenduse ettevalmistamisel. Eelmisel aastal jagasime näpunäiteid lapse arengumapi koostamisel ja esmakordselt maakonnas korraldasime suvise õppepäeva maakonna õpetajaabidele. Ees on ootamas kevadine õppepäev, kus teemaks on lasteaia õuepeod. Iga kordaminek on edasiminekuks, mis annab jõudu uuteks tegemisteks ja kordaminekuteks. Ilma ühtehoidva meeskonnata ei tule midagi. Siinjuures siirad tänusõnad kõigile lasteaia töötajatele, mõistvatele ja toetavatele lastevanematele ja kõigile koostööpartneritele.

Piret LINK

lasteaia Sipsiku rühma õpetaja Evi LAPP lasteaia juhataja

Sõbrapäeva koogitegu, ametis on Ike ja Ranel.

SAARDE LÄBI AJALOO PRISMA 80

1925. aasta.

Seltsi oma ärihoonesse paigaldati elekter, mis läks maksma 2920 krooni.

Saarde Ühispaigal oli 595 liiget ja hoiusummad moodustasid 15 021 354 marka. Kahe klienditeenindajaga kontor oli sellest aastast lahti igal äripäeval. Astuti Eesti Ühistegelise? Liidu liikmeks ja Saarde Ühispanka juhtis Villem Tamm.

13. aprilli rahandusministri korraldusega võeti kasutusele 1-margaline metall-vahetusraha.

15. aprilli Riigiteataja andis teada, et Voltveti Piimatalituse Ühisuse aktiva ja passiva 2 867 275 margaga "parlanksis" on.

Alustati Tõngi puust tuuleveski (jahvatati jahu) lammutamist ja veski alusvundamendi kive kasutati Pärnu tänava munakivitee ehitamiseks. Veski asus umbes sellel kohal, kus praegu on linna Viljandi-poolne sisesõidurist (endise trükikoja taga).

Mais asus Kilingi-Nõmme Hariduse ja Noorsoo Kasvatuse Seltsi "Õilme" raamatukogu juhatajaks Karl Leilow ja pidas seda ametit kaks aastat. Raamatute arv oli tõusnud 849 köiteni ja kõige loetavamaks raamatuks oli A. H. Tammsaare "Tõde ja õigus" 75 laenutuskorraga.

14. mail võeti riigis kasutusele uued 3-margased metall-vahetusrahad.

Toimusid suured metsaoksjonid Laiksaares ja Urisaares.

1926. a ehitati Kilingi-Nõmme Vabatahtliku Tuletõrje Seltsi majale juurde avar suitsetajate ruum. Seltsi igale kolmandale tegevliikmele lasti teha mundrid ja mütsid. Seltsi peameheks oli Aleksander Vill, sekretäriks Peeter Rand ja sekretäri abiks Lembit Hansberg.

Alevivalitsus laskis ehitada alevi keskele turuplatsile suure, kolme väljavõttega, mehaanilise, käsitsi ringiaetava rattaga veekaevu, millest laadalised said oma loomi joota. Kaev täitis ka veehoidla ülesandeid.

21 mail võeti vastu sõjaväe väeosa lipu seadus, mille § 6 järgi Vabadussõja lahingutegevusest osa võtnud väeosad kannavad lipu küljes Vabadusristi II liigi aumärgi juurde värvilist linti ja lindile paigutatakse tähtsamate lahingute kohanimed.

17. juunil avati Kanakülas samanimelises postiagentuuris avalik telefoni kõnepunkt, mis oli ühendatud Kilingi-Nõmme keskjaamaga.

1926. aasta.

17. juunil avati Kanakülas avalik telefoni kõnepunkt, mis oli ühendatud Kilingi-Nõmme keskjaamaga.

26. juuni Riigiteataja andis teada, et on registreeritud "Pati-Mõisaküla põllumeestekogu".

Kellegi R.Sõrmuse uurimusest "Streigid tööstuses 1926.a." loeme, et Voltvetis Jaan Haaman i saeveskis juunis ka mitmepäevane streik toimunud, põhjuseks korratu palgamaksmine.

3.-4. juulil korraldas Saarde Majandusühisuse alevi tuletõrjeseltsi suveaias suurejoonelise ühistegevust propageeriva ühistegevuspäeva. Mängis pritsimeeste puhkpilliorkester, peeti kõnesid ja üheks põhiesinejaks oli hr. J.Juhanson. Ettekandmisele tulid ka 2 näidendit: "Meieri tütar" ning "Armastus ja ühistegevus", mida esitasid oma ühisuse liikmed. Öhtu lõppes tantsuga ja kõigi nende tasuta ettevõtmiste kulud (136 krooni ja 14 senti) kandsid Saarde Majandusühisuse ja Saarde Laenuhoiu Ühisuse, tehes kulud pooleks. Majandusühisuse laomehena töötas Ado Kreevs, leti taga Salme Sauga ja õpilasena Kristjan Avikson. Saarde Majandusühisuse juhtkond otsis ruume, et avada teine laenukauplus Tallile. Peahoone sai endale uue 1437 krooni maksva elektrisisesaade ning revisjoni tulemusena ilmnes ärijuhil V.Endsingil 2919,79 kroonine puudujääk, mille tõttu valiti uueks ärijuhiks Eduard Rossmann 90-kroonise kuupalgaga. Mees maksis koha

eest 1000 krooni kautsjonit.

17. juulil muutus Jäärja Piimatalituse Ühisuse nimi. Uueks nimeks JÄÄRJA PIIMAÜHING.

Juulis tähistas Pärnu Vabatahtlik Tuletõrje Selts suurejooneliselt oma 60. aastapäeva, olles kutsunud palju auvõõraid kogu Eestist. Kilingi-Nõmme VTS delegatsiooni

juhtis Lembit Hansberg, kellele ka Pärnu VT Seltsi poolt juubelimedal annetati.

Saarde Kaitseliitu juhatas kohalik politseinik Peeter Raud, malevonna arstiks oli Hendrik Tallo.

Suvel alustas alevivalitsus turuplatsile tururahva ja loomade tarbeks kaevu ning pumbajaama ehitust. Ehitus kujutas endast maakividega vooderdatud 6-meetrise läbimõõduga salvkaevu (sügavus ca 10 m), millele ehitati peale Allikukivi tellistest pumbamaja, kuhu siis paigutati mehaaniline käsitsi ringiaetav pump. Pumpa sai väljast ringi ajada suure 2 m ratta abil ja pumbamajal oli 2 vee väljavõtetoru. Süsteem töötas 1960. aastani.

27. augustil toimus Kilingi-Nõmme postkontoris suur sõnaline vähempakkumine. Välja oli pakutud postivedu Jäärja - Kilingi-Nõmme vahel üheks aastaks ja pakkumisest osavõtja pidi kindlustuseks sisse maksma 6000 marka või esitama Eesti Panga garantiikirja selle summa peale.

31. augustil asutati Saarde Eesti Vabadussõjalaste Liit (VAPSID) ja juhatuse asukohaks oli Kilingi-Nõmme.

10. septembril avati Laiksaare raudteejaamas avalik telefoni kõnepunkt, mis oli ühendatud Hääde-meeste keskjaamaga.

10. septembril oli Kilingi-Nõm-

Turuplatsi kaevu ehitus Kilingi-Nõmmes, 1926. aasta.

me alevis suupäev. Nimelt peeti siis suurt sügislaata, mis oli kohalikule rahvale kui püha. Taludes anti teenijatele vaba päev ja tallu jäid ainult väikesed lapsed ja vanurid, kes olid koduhoidjateks. Kõik teised, kellel polnud surmahaigus, tõttasid laadale, kus peremehe-perenaised tegid oma äri, müües ja ostes loomi. Noorem rahvas võttis aga laadalõbustustest osa. Tollasel laadal oli kindlasti üles seatud karussell, esinesid klounid, mustkunstnikud ehk "silma-moondajad". Kellel oli mõnigi sent raha, lasi endast teha laadapildi ehk kiirfoto. Aasta jooksul peeti alevis laata 6 korda, aga sügisene oli neist vaieldamatult suurim.

16. septembril avati avalik telefoni kõnepunkt Kamali külas.

20. septembril anti Kilingi-Nõmme postkontoris välja vähempakkumiste tulemusena postivedu Kilingi-Nõmme Postkontori ja Talli postiagentuuri vahel. Ühe aasta jooksul tuli nädalas 6 korda posti vedada. Marsruut oli järgmine: Kilingi-Nõmme, Kalita, Külge, Talli, Marina, Rae, Tõitoja ja Kilingi-Nõmme; kindlustusmaks oli 10 000 marka.

20. septembril pääses tuli lahti Saarde Põllumajanduse OÜ vabrikus (rahvakeeles linavabrik). Hävis suurem osa sisseseadest ja toodangust. Põhjuseks peeti saekaatri lokomobiili korstnast väljapääsenud sädemeid ja

Kilingi-Nõmme pritsimeestel oli tükk tegemist, et kõik see vabrik maha ei põleks ning tulele piir panna.

Eesti Maakorralduse peavalitsuse korraldusel anti soomaa ülesharmamiseks Kilingi vallas Lodja metskonna Soo krunt nr.49 suuruses 190,40 tiinu (1 tiin=1,09 ha), mis asus Kilingi-Nõmme alevist 4 km kaugusel.

6. novembril avati avalikud telefonikõnepunktid Surju, Riisselja ja Sigaste raudteejaamades, mis olid ühendatud Kilingi-Nõmme keskjaamaga.

12. novembril toimus Tallinnas Toomkiriku 3 enampakkumine - lauamaterjali oksjon, kus müüdi Lodja metskonna Kilingi-Nõmme kitsarööpmelise raudtee ääres asuvad saetud laaud.

Kuna on kasutada kellegi vananimese märkmed tollase ilma kohta, siis see ka allpool kirjaviisi muutmata:

"1926 aastal olli 8 kaheksa kuud lumi maas ja kange külm kõik talve üle 30 krati külma ja 1926. aastal suwe - 12 künnemal - septembril wana kalentri järki 30mal Augustil olli nii suur pikse müristamine et tule kahju olli tule kahjus kinni, just kui küünlad põlesid ja ka torm olli selle ööse suur."

Jääb pooleli.

Olev PAUKSON

Veebruari alguses saatsid omaksed, kolleegid, sõbrad ja tuttavad viimsele teele meie kooli kauaaegse õpetaja ja kroonikakirjutaja.

AITA MANAVALD

4.juuli 1928 – 6.veebruar 2006

Aita Priedenthal-Manavald kirjutas end meie kooli kroonikasse eduka õpetajana ja klassijuhatajana aastatel 1954–1974. Mustvalged pildid ja heledakstõmbunud servadega lehed kooli tolleaegse direktori Hillar Hanssoo koostatud aastaraamatutes jutustavad ajaloo huviliste õpilaste saavutustest õpetaja Priedenthal juhendamisel. Klassipildidel on õpetaja istumas oma tüdrukute keskel. Mälestused elustuvad kroonikat lehitsedes.

Sajandivahetusel Tallinnast armsakssaanud Kilingi-Nõmmele tagasi tulles haaras Aita Manavald innukalt kinni kooli ajalooramatute koostamise ideest.

Ajaloolasena mõistis ta, kui oluline on jäädvustada kirjasõnas kooli lugu. Energilise inimesena suutis ta palju: külastas arhiive, kogus materjale, küsitles inimesi. Aegsasti kirjutas valmis saatesõna selgitamiseks iseendale ja hiljem lugejale, miks ta selle raamatu kokkupanemise oma südameasjaks oli võtnud. Aita Priedenthal-Manavald nägi palju suuremalt, kui väikese rahvaarvuga eestlased harjunud on, ja tuletat meile meelde kuulmist Euroopa kultuurrahvaste hulka. Aastal 2003 ilmus tema koostatud ja toimetatud ajalooülevaade "Saarde köstrikoolist Kilingi-Nõmme Gümnaasiumini".

See on meie kooli lugu, see on sinu ja minu ja meie lugu, see on meenutuste lugu, lugu aja kulgemisest.

Aitäh õpetajale, heale kolleegile, kroonikule!

Lihtsad nipid, kuidas säästa keskkonda

Soojus

Ära pane radiaatorite ette suuri esemeid, kui võimalik, vähenda ööks küttesüsteemi temperatuuri. Ava aken lühiajaliselt täies ulatuses. Aknad, mida sa talvel ei ava, soojusta korralikult. Pane põrandale vaibad.

Valgustus

15-vatine säästulamp annab sama palju valgust kui 75-vatine hõõglamp. Puhasta lambikuplid. Heledate seinte ja sisustusega ruumid vajavad vähem valgustust. Aseta töölaud aknale lähemale. Tee võimalikult palju tööd päevavalguses, ruumist lahkudes kustuta tuled. Kus võimalik, asenda lambid küünaldega (õhtune söömaaeg, väike pidu).

Külmik

+7 kraadist külmkapis (sügavkülmikus 18) piisab toidu säilitamiseks. Ära pane külmikut elektripliidi lähedusse või päikese kätte. Hoi külmiku õhufilter puhas. Sulata ja puhasta külmikut. Kui lähed reisile, lülita külmik välja.

Elektripliit

Kasuta alati madalaimat vajalikku temperatuuri. Vee keetmiseks kasuta veekeetjat. Ära kasuta toidu sulatamiseks praeahju. Puhasta ahju nii seest kui väljast. Kui pliit on juba soe, tee mitu toitu valmis.

Vesi

Duši all keera vesi kinni, kui end seebitad. Hambapesu ja habemeajamise ajal sulge kraan (1 minut - 20 liitrit). Jälgi, et kraani tihendid oleksid terved. Pesumasin pane tööle vaid siis, kui see on musta pesu täis. Lilledel kastmiseks kasuta võimalusel vihmavett.

Jäätmed

Välgi üleliigseid pakendeid. Võta poodi kaasa oma taara nt kilekoti asemel riidest kott. Sordi prügi (paber, klaas, plast, metall, biojätmed). Ohtlikud jäätmed vii alati vastavasse kogumiskohta. Ära põleta plastjätmeid. Enne asja äraviskamist mõtle, mida sellega veel saaks teha. Juuruta koos majaelanikega

oma jäätmekäitlus (kevadine suurpuhastus, ühine jäätmete viimine jäätmekestikesse).

Paber

Käte kuivatamiseks olgu riidest käterätik. Asenda teated paberil virtuaalteadetele. Prindi ja kirjuta paberil mõlemale poole. Arhiivimaterjal kogu CD-le. Lase endale saata e-arveid. Ära põleta ega viska vanapaberit prügiähta, vaid vii see kogumiskonteineritesse. Kasuta sellist paberit, mis on toodetud vanapaberist (Kohila paberivabriku vihikud ja kladed). Kaubavedudel kasuta vanapaberist valmistatud kaste. Loe ajakirju, ajalehti, raamatuid raamatukogus.

PÄRNUMAA KESKKONNATEENISTUS

SPORDIÜUDISED

Jäärajasõidu võistlus 25.veebruari Kiriku järvel

NOORED

I Kairo Kallas 2.58,0
II Edward Oks 3.10,0
III Janek Lind 3.11,2
4. Sander Tikerpuu 3.24,5
5. Madis Sarapuu 3.26,6
6. Hardi Heide 3.34,0
7. Villu Vilinurm 4.13,1

NEIUD

I Meeri Vilinurm 3.14,0
II Kadri Lapp 3.15,2
III Kerli Õunapuu 3.26,7

NAISED

I Eleri Lapp 3.21,8
II Sirje Õunapuu 3.24,5
III Malle Vilinurm 3.58,0

ESISILLAVEDU

I Taavi Karotamm 2.55,6
II Andrus Karotamm 2.55,7
III Reiko Pärn 3.03,0
4. Raido Paimre 3.03,4
5. Einar Sarv 3.05,8
6. Maidur Lapp 3.06,2
7. Raido Kirschbaum 3.06,4

8. Steve Sarv 3.06,6
9. Jaan Olde 3.06,7
10. Veiko Kartau 3.07,2
11. Mati Kallas 3.09,7
12. Joel Eamets 3.10,6

TAGASILLAVEDU

I Andres Kukkk 3.02,4
II Einar Sarv 3.03,5
III Steve Sarv 3.07,2
4. Riho Pruul 3.10,5
5. Martin Rauk 3.14,9
6. Virgo Närep 3.30,9

4WD

I Kairo Kallas 2.44,5
II Uno Lehtla 2.48,85
III Mati Kallas 2.48,9
4. Maidur Lapp 2.54,37
5. Raido Kirschbaum 2.54,7
Päeva parim aeg 2.44,5
Kairo Kallas (s.02.08.1993,
12 -aastane!)

Kelguvõistlusel osales
14 last, noorim 3-aastane.

Pille KAROTAMM

Maleuudised

5. märtsil toimusid Paikuse PK Pärnumaa ind.-võistkondlikud MV kiirmales 5.-9.kl.

Võistkondlikult võitis esikoha ja karika Kilingi-Nõmme Gümnaasium, võistkonda kuulusid Sten Kasela, Silver Kiviselg ja Helina Kasela. Noormeeste turniiri võitis täiseduga Sten Kasela. Ka Helina Kasela võitis kõiki neidude turniiril, kolmanda koha sai Annika Ojasild Tihemetsa PK.

EMSL „Jõud“ maakoolide MV males toimusid 4. märtsil Paides.

Vanemas grupis (7.-9.kl.) võitis esikoha Kilingi-Nõmme Gümnaasium, võistkonnas mängisid Sten Kasela (6-st 6 punkti), Silver Kiviselg (6-st 6 punkti), Arvi Berg (6-st 5 punkti), Henry Olde (6-st 5 punkti). Noorem grupis (4.-6.kl.) võitis ka esikoha Kilingi-Nõmme Gümnaasium, võistkonnas mängisid Timo Tamm (7-st 7 punkti), Janar Oks (7-st 6 punkti), Johann Sepp (7-st 3 punkti), Mary-Heleen Lillemäe (7-st 7 punkti).

23.-26.vebruaril 2006. a. toimusid Haapsalus Eesti MV kuni 14.a. noormeestele ja neidudele males.

Neidude seas sai hea tulemuse Mary-Heleen Lillemäe, saades 5.-6.koha jagamise ja tema saab võistelda ka kuni 12.a. meistrivõistlustel. Noormehed esinesid tagasihoidlikumalt, Silver Kiviselg ja Timo Tamm said 14.-18.koha jagamise.

5. veebruaril toimus Tihemetsa spordihoones „Saarde karikas 2006“ lauamängude mitmevõistluses.

Kuni 16 aastaste poiste seas võitis karika Sten Kasela, teise koha sai Silver Kiviselg ja kolmanda koha Aare Kartau. Kuni 16 aastaste tüdrukute seas võitis Annika Ojasild, teine koht - Mary-Heleen Lillemäe ja kolmas koht - Pille-Riin Saarpere. Meestest oli karikavõitja Arne Kartau, teine Taivo Raid ja kolmas Eiki Lehemets. Naiste seas oli esimene Viire Talts, teiseks tuli Anne Gorbunova ja kolmandaks Kadi Gorbunova. Perede arvestuses võitsid karika Arne ja Aare Kartau, teine koht - Ain ja Silver Kiviselg ning kolmas koht - Viire Talts ja Annika Ojasild.

4. veebruaril toimusid Pärnus malevõistlused Pärnumaa valdade talimängude raames. Malevõistkond koosseisus Mary-Heleen Lillemäe, Madli Tikerpuu, Silver Kiviselg, Sten Kasela ja Eiki Lehemets jäid jagama esimest-teist kohta, kuid esikoha sai Audru vald, sest omavahelises kohtumises olid nad paremad. Kolmanda koha sai Paikuse vald.

Pärnumaa MV kiirmales sai kolme etapi järel mees- te seas 2. koha Sten Kasela. Tüdrukutest võitis 1. koha Mary-Heleen Lillemäe. Kuni 13 aastaste poiste seas sai 1. koha Timo Tamm ja 3. koha Janar Oks. Kuni 16 aastaste poiste seas tuli 2. kohale Silver Kiviselg.

Eiki LEHEMETS

Tähelepanu ettevõtjad!

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse meetme 2.2 "Ettevõtluse infrastruktuuri arendamise toetamine" konkursi tähtaeg on 31. märts.

Eesmärk on parandada olemasolevate ettevõtjate tegevuskeskkonda, toetades vajaliku ettevõtluse infrastruktuuri ja kaasaegse infrastruktuuriga varustatud tööstuskinnisvara loomist.

Sihtgrupp on äriregistrisse kantud väike- ja keskmise suurusega ettevõtted, milles riik või kohalik omavalitsus ei oma üle 25% osalust.

Toetatavate tegevuste hulka kuuluvad ettevõtja majandustegevuseks vajaliku tehnilise infrastruktuuri ehitamine, mis on seotud tehnilise infrastruktuuri kitsaskoha likvideerimisega ning projekti sihtala üldkasutatavate teedega ühendavate ühenduste ja nendega piirnevate laadimisplatside, parklate ja laoplatside ehitus.

Taotletav summa on 100 000 - 2,5 miljonit krooni taotleja kohta. Omafinantseerimine on 50%, olenevalt projekti teostamise asukohast.

Täpsem info ja vajalik dokumentatsioon on saadaval aadressil www.eas.ee. Konsultatsiooni jagab Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus aadressil Akadeemia 2, Pärnu, tel 445 5555.

Indrek TALTS

POLITSEI TEATAB

Kilingi-Nõmme politsei tuletub kodanikele meelde, et koeraomanikel on kohustus oma looma pidada kinnisel territooriumil ning vastutada selle eest, et loom koduühel omavoliliselt välja ei pääseks.

Praegusel ajal on eriti hommikuti näha palju lahtiselt ringi jooksvaid peniseid, kes reostavad loodust ning ehmatavad inimesi. Saarde valla koerte ja kasside pidamise eeskirjad näevad ette ka kohustuse koristada looma poolt tekitatud reostus kohe.

Lisaks looma kinni hoidmisele on omanikul kohustus teda regulaarselt vaksineerida marutaudi vastu. Nende nõuete vastu eksijaid lubab seadus karistada kuni 6000 krooni suuruse trahvisummaga. Kui aga koera tegevus põhjustab varalise kahju või inimesele tervisekahjustuse, võib trahvisumma ulatuda kuni 12 000 kroonini.

Olukorra parandamiseks anname aega ühe kuu lehe ilmumisest alates, pärast selle tähtaja möödumist hakame hulkuvate koduloomade omanikke trahvima.

Vastava eeskirjaga on võimalik tutvuda Internetis Saarde valla koduleheküljel või küsida seda vallavalitsusest.

Lisaks palume lapsevanematel oma lastele selgeks teha, et **rulaga sõitmise kõige õigem koht ei ole laululava pörand**. On näha, et lavapörandi laud ei pea vastu seal sooritavatele trikkidele ja hüpetele, mistõttu tuleb kevadel järjekordselt hakata laululava remontima. Kui olukord ei parane, olemasolevate remondiartid esitama trikitajate laste vanematele.

Pille KAROTAMM

Kilingi-Nõmme väljuvad liinibussid

5.55	Häädemeeste - Soometsa - Pärnu
6.00	Pärnu - Viljandi - Tartu (sõidab E)
6.25	Kilingi - Nõmme - Surju - Pärnu
6.30	Kilingi - Nõmme - Kärsu - Kanaküla
7.00	Nuia - Pärnu - Tallinn
7.20	Pärnu - Viljandi - Tartu
7.50	Pärnu - Abja - Tõrva - Tartu
7.55	Leie - Viljandi - Pärnu (sõidab E ja päev peale pühi)
8.00	Häädemeeste - Kilingi - Nõmme - Pärnu
8.25	Pärnu - Viljandi - Tartu
9.00	Pärnu - Surju - Kilingi - Nõmme (sõidab tööpäevadel)
9.20	Kilingi - Nõmme - Pärnu (sõidab tööpäevadel)
9.40	Tartu - Viljandi - Pärnu - Kuressaare
9.40	Kuressaare - Pärnu - Viljandi - Tartu
10.05	Pärnu - Tõrva - Tartu (sõidab L)
10.20	Võru - Valga - Tõrva - Pärnu
10.40	Pärnu - Viljandi - Tartu (sõidab R ja L)
11.00	Tartu - Viljandi - Pärnu (sõidab E)
11.45	Tartu - Viljandi - Pärnu - Kuressaare (sõidab R,P)
12.05	Pärnu - Abja - Tartu
12.20	Tartu - Viljandi - Pärnu
12.30	Kilingi - Nõmme - Punapargi
12.47	Pärnu - Viljandi - Tartu (sõidab N,R,L)
13.30	Punapargi - Tihemetsa - Pärnu
13.35	Pärnu - Kilingi - Nõmme
14.05	Tartu - Tõrva - Abja - Pärnu
14.10	Pärnu - Häädemeeste - Veelikse - Kilingi - Nõmme
14.15	Kilingi - Nõmme - Riitsaare - Tihemetsa
14.35	Pärnu - Tõrva - Valga - Võru
14.45	Tartu - Viljandi - Pärnu
15.15	Kilingi - Nõmme - Tali - Veelikse (sõidab tööpäevadel)
15.15	Tartu - Elva - Tõrva - Pärnu
15.40	Pärnu - Viljandi - Tartu
16.05	Tartu - Viljandi - Pärnu (sõidab R, P)
16.10	Pärnu - Tihemetsa - Tõrva - Tartu
16.15	Tartu - Viljandi - Pärnu (sõidab R, L, P)
16.40	Pärnu - Viljandi - Tartu
16.45	Tihemetsa - Surju - Pärnu
16.45	Tartu - Viljandi - Pärnu
16.55	Pärnu - Uulu - Surju - Kanaküla
17.05	Veelikse - Tali - Kilingi - Nõmme (sõidab tööpäevadel)
17.25	Pärnu - Viljandi - Tartu
17.40	Kilingi - Nõmme - Häädemeeste - Soometsa - Pärnu
17.55	Pärnu - Abja - Tõrva - Tartu
18.30	Tartu - Tõrva - Pärnu
18.55	Pärnu - Viljandi - Tartu
19.10	Pärnu - Viljandi - Tartu (sõidab P)
19.15	Pärnu - Punapargi
19.40	Pärnu - Häädemeeste - Veelikse - Kilingi - Nõmme
19.40	Tartu - Viljandi - Pärnu - Kuressaare
19.40	Kuressaare - Pärnu - Viljandi - Tartu
20.12	Tallinn - Pärnu - Nuia
20.40	Kuressaare - Pärnu - Viljandi - Tartu (sõidab R, P)
21.00	Tartu - Viljandi - Tartu
22.05	Tartu - Tõrva - Pärnu (sõidab R)
23.45	Tartu - Viljandi - Pärnu (sõidab P)

„Saarde Sõnumite“ reklaamihinnad

Reklaampind: 2 kr cm².
Hinnale lisandub 10 % kujundustasu.
Kordusreklaamile 10 % hinnasoodustust.
Reklaam esiküljel: hinnalisa 100 %.
Lisateenused:
reklaamfoto – pinna maksumus + 50%,
reklaamtekst – pinna maksumus + 150 kr masina-
kirjalehekülj.

Hinnad mitmendikes:		
1/128	2,6 x 3,3 cm	17.20
1/64	5,05 x 3,3 cm	33.40
1/32	5,05 x 6,65 cm	67.20
1/16	10,1 x 6,65 cm	134.30
1/8	10,1 x 13,3 cm	268.65
1/4	20,2 x 13,3 cm	537.30
1/2	20,2 x 26,6 cm	1074.65
1/1	40,3 x 26,6 cm	2144.00

Hinnad antud ilma kujundustasuta.
Reklaame ja kuulutusi võetakse vastu Saarde
vallavalitsuses E-R kell 08.00-16.30
Info tel. 449 0134, 449 0135, 5645 5426

Saarde vallavalitsuse ametnike telefonid

Üldtelefon		449 0135
Kalle Song	vallavanem	449 0160
Andres Kukkk	abivallavanem	449 0130
Lea Ilus	vallasekretär	449 0131
Kristi Tamson	sekretär-asjaajaja	449 0135
Marju Antson	sekretär-asjaajaja Tali TP	443 5740
Evald Tamsalu	nõunik	449 0162
Indrek Talts	nõunik	449 0162
Tiiu Karu	peamaakorraldaja	449 0137
Peet Mardu	vanemmaakorraldaja	449 0139
Eesi Kolla	keskkonnaspetsialist	4490 138
Mare Kurri	sotsiaalametnik	449 0133
Mae Annast	sotsiaalametnik	449 0132
Eha Tiitus	sotsiaalametnik Tali TP	443 5740
Anne Saar	pearaamatupidaja	449 0136
Virge Kraav	vanemraamatupidaja	449 0161
Ly Loorents	vanemraamatupidaja	449 0161
Lehti Meerents	raamatupidaja	449 0161
Ahti Seller	IT- ja infospetsialist	449 0134
Peep Põlma	piirk. metsanduse spetsialist	449 0163
Ain Birk	ehitusnõunik	449 0163
Avo Tursk	päeva-, spordi- ja kultuurikeskuste juhataja	449 0163

ÕNNITLEME!

veebruarikuu juubilare

- 85. sünnipäeval**
Leida Glück
Erna Kobin
- 80. sünnipäeval**
Heinrich Adamson
Valentina Ormisson
Selma-Helene Piiraja
Õilme-Alice Öövel
- 75. sünnipäeval**
Elvi-Hildegard Lill
Meeland Loidap
Laine Ruusmann
Veera Tali
- 70. sünnipäeval**
Paul Aunis
Milvi-Aliis Jaamri
Kaarel Kuusk
Vaike Moppel
- 65. sünnipäeval**
Mati Jänes
Kalle Kiipus
Kiira Lillemägi
Mart Metsla
Rein Paal
- 60. sünnipäeval**
Evi Mitt
Eha Smolina
Anu Tamm
Urve Vilks
Martin Vugt

märtsikuu juubilare

- 85. sünnipäeval**
Lehte Aarelo
Lilli-Marie Hanson
- 75. sünnipäeval**
Vilma Frohberg
Elmar Kangur
Jaan Moppel
Jenny Mändmets
Elli Reinu
Aita Tänavots
- 70. sünnipäeval**
Elvi Adamson
Lehti Martens
Heino Meras
Raissa Tõigast
Vladik Vaiksaar
- 65. sünnipäeval**
Helju Evert
Maimu Ots
Ants Roostma
Elga Ruusmaa
Peeter Suppi
Ene Tammist

Saarde Vallavalitsus

Kallis Kalle!

Jätkuvalt tugevat teotahet ja tervist Sulle juubeli puhul!

MTÜ AIK Livonia rahvas

- Väljaandja:** Saarde Vallavalitsus
Tel.: 449 0135
- Toimetaja:** Ahti Seller
Tel.: 449 0134
E-mail: ahti@livonia.ee
- Korrektuur:** Ille Varner
- Trükk:** kaks & pool
Tel.: 443 3703
www.pajoprint.ee
- Kuulutuste vastuvõtt:**
Saarde Vallavalitsus
E-R kl. 8.00 – 16.30

KUHU MINNA MEIE VALLAS

- 10.03. kell 20⁰⁰ TALI SELTSIMAJAS**
Naistepäevapidu.
Tantsuks mängib Marco Üllatus.
- 16.03. kell 19⁰⁰ KILINGI-NÕMME KLUBIS**
Kino.
Film Öine lend.
Pilet 25 krooni.
- 24.03. kell 19⁰⁰ KILINGI-NÕMME KLUBIS**
Klubi Eakas ja Invaühingu pidu.
- 01.04. kell 19⁰⁰ KILINGI-NÕMME KLUBIS**
Tsirkus.
Pääse 30 krooni.
- 22.04. kell 20⁰⁰ KILINGI-NÕMME KLUBIS**
Kohvik-õhtu.
- laulab Iris
- tantsuks Onupoeg
- soovi korral kaetud laud (a 50.-)
Pääse 50 krooni.
- 23.04. kell 10⁰⁰ KILINGI-NÕMME KLUBIS**
Jüripäeva maleturniir.

Tihemetsa ujula ootab Sind ujuma!

Ujula on avatud
20. veebruar-26. märts.

Tööpäevadel:
avatakse 16.30
suletakse 21.00
Laupäeval ja pühapäeval:
12.00-18.00

Kaasa võtta: puhtad ujumispüksid või trikoo, seep, nuustik ja käterätt, võimlusel ujumismüts.

Piletid
1 tund:
õpilased kuni 18 a – 15 krooni
ülejäanud – 30 krooni
pensionärid – 15 krooni
lapsed kuni 5 a – tasuta
Perioodi pilet:
õpilased kuni 18 a
10 korra pilet – 130 krooni
10 korra pilet – 130 krooni
täiskasvanud
10 korra pilet – 250 krooni
5 korra pilet – 130 krooni

Info telefonidel 449 1142 ja 5563 0151.

Kilingi-Nõmme lasteaed „Kröll“ vajab

MUUSIKAÕPETAJAT

Info: tel 449 2212, 5560 9760
e-mail: evilapp@hotmail.ee

IV Lihavõtteturniir võrkpallis Saarde valla auhindadele

Aeg:
14-15. aprill 2006 kell 09.00
(14.aprill on alagrupimängud ja 15. aprill finaalmängud).

Koht:
Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi kaarhall.
Täpsemad toimumise ajad määratakse peale registreerumist.

Võistkonna suurus: 4+1
Võistlusklassid:
Mehed
Naised

Registreerimine:
Kuni 31.03.06.
Osavõtuks saab registreeruda allpool toodud e-maili aadressidel.
Registreerumiseks esitatakse nimeline ülesandmisleht, tasutakse osavõtumaks 250 (kakssada viiskümmend) krooni võistkonna kohta Toivo Tallo arveldusarvele hansapangas: 221003103819.

Info:
Toivo Tallo 5664 3114
(toivo.tallo@mail.ee)
Sven Koovit 5559 9269
(sven.koovit@mail.ee)
Registreerunud võistkonnale saadetakse võistlusjuhend.

Oled hädas? Aitab 112

helista, kui vajad kiirabi või päästeteenistuse abi!

Saarde vald

Internetis:
www.saarde.ee

Kilingi-Nõmme Kommunaal annab teada

Võlgased OÜ Kilingi-Nõmme Kommunale, kes ei ole tasunud kommunaalteenuste eest kolme järjestikuse kuu jooksul (alates 1. novembrist 2005.a.)

nimi	aadress	summa
Schults, Astrid	Aia 5-4	3974.25
Vinogradova, Piret	Aia 7-16	2451.00
Nõmm, Asta	Aia 7-4	284.00
Lemmik, Marika	Aia 13-10	613.30
Aidulo, Arvi	Aia 22-15	913.40
Rood, Heli	Nõmme 19-6	4694.00
Kikas, Sulev	Piiri 3	280.00
Sakala, Signe	Pärnu 2-1	220.00
Karula, Reinhold	Sambla 2-3	707.60
Piisang, Evi	Pärnu 89-1	842.50
Moist, Pernalt	Pärnu 89-4	394.00

Asutustest ei ole oma võlgu suutnud tasuda
OÜ Kilingi-Nõmme Auto 1386.00
Ankru Baar 1295.80

Saarde Vallavalitsus avalikustab

Saarde valla arengukava aastateks 2006–2011 eelnõu. Arengukava eelnõuga saab tutvuda ajavahemikul 27.02.2006 kuni 20.03.2006 Saarde vallavalitsuses ja internetis aadressil www.saarde.ee.
Ettepanekud palume esitada kirjalikult. Ettepanekuid võtab vastu Saarde vallavalitsuse nõunik Indrek Talts e-mail: projektid@saarde.ee.

* OLLY *

TERASKATUSED

TERASKARKASSID VIILHALLID
Erinevad profiilid,
tarvikud ja vihmaveesüsteemid

MÜÜK JA PAIGALDUS!

Tel. 4343153;53474353
e-post: viljandi@olly.ee

„Vanaturu Äri“ ostab ja võtab müügile

hõbedast lauanõusid, hõbedast nugekahlaid-lusikaid, kuld- ja hõbemünste, vanu postkaarte ja fotosid (enne 1950.a.), vanu nõusid (Kuznetsow, Willeroy, Meissen, Arabia, Langebron, Melesk), ordeneid, medaleid, vanu koolimärke (KN keskkool, Tihemetsa Metsakool-Tehnikum, „Partsi“ kool).

Oleme avatud
Turuplats 1 E-L 10.00-14.00
Telefon 449 2104 Lugupidamisega OÜ VANATURU

Raha kiirelt sõbra kontole – mobiiliga!

Igaüks on kindlasti sattunud olukorda, kus tuleb kiiresti kanda raha sõbra, abikaasa või lapse kontole, kuid Interneti-panka ei ole käepärast ja pangakontoris pole aega. Näiteks helistab laps kooliuksele ja teatab, et söögiraha jäi kaasa andmata. Tuleb tuttav ette?

Selliseid olukordi saab päästa mobiilmakse abil – piisab vaid ühest mobiilikonnest, et raha oleks mõne minutiga saaja kontol. Seda olenemata nädalapäevast ja kellaajast.

Mobiilmakse on lihtne teenus, mille kasutamiseks on vaja vaid omada mobiiltelefoni ja mobiilmakse lepingut – seda nii maksja kui ka makse saaja puhul. Lepingu saate sõlmida hanza.netis või pangakontoris. Mobiilmakset saavad kasutada nii Hansapanga kui ka Ühispanka kliendid.

Makse turvalisuse tagab turvakood, mille sisestate makse kinnituseks. Samuti saate seada maksetele päevaliimi, millest rohkem ühe päeva jooksul Teie kontoit raha välja minna ei saa.

Hansapank teenuse kasutamise eest tasu ei võta, maksate vaid telefonioperaatorile kõneaja eest.

Kuidas m-makset teha?

Ülekannet tehes valige lühinumber 1214, seejärel tärn (*), saaja mobiilnumber, tärn, kroonid, tärn, sendid.

Näiteks, kui soovite sõbrale, kelle mobiilnumber on 5X XX XXX, üle kanda 25 krooni, valige 1214*5XXXXXX*25 ja helistage.

Makse kinnituseks palub automaatvastaja valida turvakoodi. Pärast seda kuulete telefonist kinnitust, et makse on sooritatud.

Hansapank

Reklaami ennast!